

עין משפט
גר מצוה

אין בין המודר פרק רביעי נדרים ר"ן מה.

רעז"י

תוספות

סב א מ"י פ"ב מהל'
נדריס הלכה טז סמג
לחיון רמב טוש"ע ח"מ
סימן רעג סעיף ז:

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה ואיצעית
אימא הד"א עם ד"ה כגון
וכו' ואדהכי קתני כ"ל
ותיבת הכי נמחק:

גליון הש"ס

גמ' ור' יהושע ב"ל אמר.
עין שבת דף יח ע"ג
תוד"ה דמפקרא. פסחים
דף ד ע"ג תוד"ה
דמדאורייתא:

וּבִיצֵעִים אִמָּה הָא דַּפְקֵרִיה נֶאֱפִי חֲרִי הָא דַּפְקֵרִיה נֶאֱפִי
תַּלְמָא. לְכוּמֵר הֵךְ מִתְּנִיתָא נִמְנִי דִּהֲמַפְקִיר אֵת כְּרִמּוֹ
כִּר' יוֹסִי אֲתִיָּא דַּעַד כָּאֵן לֹא קָאֵמֵר ר' יוֹסִי דִּמְפְקִיר יוֹכֵל חֲזוֹר
בּוֹ אֲלֵא דַּפְקֵרִיה נֶאֱפִי חֲרִי לְכוּמֵר שְׁאֵין שֶׁנֶּאֱמַר דּוּמִיָּא
דְּמַקְמִיתוּן דַּקְמִיָּא לֹא עָמֵם מֵסָא אֲחֵר

וזהו בלחוד הוא לאסר ר' יוסי
דסצירא ליה דכל כי ה"ג הפקר
כמתנה דעד דלמי לרשות וזהו לא
נפיק מרשות מפקיר. וטעמיה משום
דאין עמסה אחר א"נ דליכא בהדיא
אלא תרי אדעתא דחד דמהנך בלחוד
אפקריה דכל כי תרי ליכא קלא משום
הכי דמי למתנה דכי יהי דמתנה
לא מפיק ליה מרשותיה אלא אדעתא
דלידך ה"ג הכא לא מפקיר אלא
אדעתא דלידך או אדעתא דחד

נסתות מקבל ה"נ בהפקר כי האי להפקר זה למנהג דמי. ומתני
עוד שלא זכה צין הוא צין אחר יכול לחזור בו אכל כך מתניתא
ולתלם אנושא מילתא ואדעתא דכולי עלמא אפקריה ולא דמי כלל
וזכה בהפקר כי האי אפי' ר' יוסי מודה ללחלח נפיק מרשותיה:
דכילי עלמא אפקריה, בפני שנים לא הוי הפקר. דכיון דליכא
דשמעתא כולה ויש צמה שכתבתי קלח דברים שלמדתי מדברי
מעיקרא דטעמא דרבי יוסי משום דקסבר הפקר כמתנה אחת
מיחא לה כל הך סוגיא ונקטינן לפירושה לצרייתא דהמפקיר את שדהו
ליג עליהו דרבנן דרינא דהפקר כלל והיינו טעמא דסיפא דקתני
עוד ושנה לא שכיח כר' נפיק מרשות מפקיר עד דאחי לרשות זוכה
על פניו נקטינן לא ידועש בן לוי דאמר דבר תורה אפי' בלאחד
נדרים הילכך מדברי סופרים אינו הפקר עד שיפקיר בפני שלשה
מהלכות נדרים (הלכה טז):

הדרן עלך אין בין המודר

נו שפיר דמי כדאמר פ"ק דשבת (דף יח:) גבי כלים דמפקר אפקוריה וסתמא קאמר בכל עיניי: הדרן עלך אין בין המורד

פירוש הרא"ש

בין חשש גופא בשלמה חי מוקמת ראש רבנו יוחנן דנענין שלמה ימים די שיתפרסם ההפקר דפרשיית לעיל אלא
 דלית דמוקמה לא כרבי יוסי ואחר שלמה ימים עקרוהו רבא פלוגי גזירה מתנת בית חורון ואלקוטא דלדרייתא משום
 ללא משתמח מורת הפקר ואח"י לאפרושי מן החיוב על הפסוק אפילו מן ראשון ימי הוה לן לניחאם לכרי כי עיקר
 יומיה חסדא הוא מוח שלמה לאו שכיח שימורא ד' ימים בלא זכיה והיה ריבך נתקן דבריה חזרו וסחי: אמר רבא
 זבאי הרמאן חי' ימי מה בזמנן שלמה ימא לאו הפקר ולא משום גזירה מתנת בית חורון דלאו הואי טעמא
 משום גזירה היינו מקפיעין אותה גזירה משום חשש אלא משתמח מורת הפקר כמו שאנו מקפיעין אותו לאחר ד' אלא
 בתוך ד' ימים לאו הפקר מדלדרייתא מפני הרמאן שלא נמסר דבריה אל הכהנים דעיקר הפקר לפיטן משעשית
 דלדריס שיתשלמי והשעשית משתמחיה למה לעמוד לומר ועתה ימי לך נעשה אחרת שראו כן ואין זו וזו הפקר וזו
 לענינם ונעשרים ק"ו או כי ובשעשית דלית חי למאותה לזכיה לניחאם לניחאות כמו שאנו שלמה לאו הפקר
 בכלל מדלדרי' לאו הפקר קיום מלמיה דבריה הוא וכוין דמדלדרי' היינו נמשע משום שלא משתמח מורת הפקר
 לא מקפיעין לאו רבנן יוסי אורח בנמתי' וכן מן המורה ואלה' ד' משום גזירה מתנת בית חורון: וירבא אחי
 לעשריו כי החיוב על הפסוק ד' מן מוקמה לא כרבי נתן ד' היינו נעשה מדרבנן שלא נתפרסם ההפקר דפרשיית
 לעיל כי מוקמה לא כרבי יוסי דעל אלא וכן הוא חייב לעשר משום גזירה מתנת בית חורון ויחול דילמא לא
 לעשר כי ד' אמרי לאו כי מעשרת עשר מיניה וכו' וזהו חסדו חסד מניין שלמה משום שלא נתפרסם ההפקר ואח"י
 למימר קא אכל טבל ולר' יוסי משום גזירה מתנת בית חורון ממה שחשו דילמא אחי לאפרושי מן החיוב על הפסוק:
 שבתא יעירא. רבא קמי לן ופסור מן הנעשה מדלדרייתא לאחלם אחי לר' יצחק לאו הפקר מן המורה
 ב"ח ד' ימים אחלי פסור מן הנעשה: א"ר אבא ד' לאפקריה אחי ר' יצחק. ד' טעמא דר' יוסי לאו הפקר
 מוח שלמה משום לזכיה לניחאם לרמאות וכוין לאפקריה בנפשי תלתא והדבר מפורסם לכל ליכא לניחאם לרמאות והיו
 כמו הפקר לאחר ד' חלק לאחריו הפקר: הפסקה בישא' לאו הפקר: חלחלי: רבא תורה אפילו כלי צדקה
 היו הפקר. לאחר כרנן: ומה מקום אמר ב' ב' בישא' אחד וזהו נעשין מדלדרי' ומחול וז' חלק צדקה
 להפקר די להפקע ממעשר וקד' כל מקום אילמא כדכיל' לגביה דר' יוחנן הלך הוא הפקר מן המורה אפילו
 נחלח והיה' אפילו נתי' נתי' עולא חסדו ויול להפקר כליו אלא עיבור על גזינתו וכן בחמתו אם השאלה
 לעבור וכנסה וכו' חסדו לו קרס נשבת אפילו נתי' נתי' עולא:

ואיבעצום אימא. כי פליג ר' יוסי עליהו דרבנן דלמרי לא הוי הפקר (א): כגון דלא דאפקריה אלא באפי תרי. ואלדכי הכי קמתי ר' יוסי במתניתין דלספור דלא הוי הפקר כל זמן דלא אחא ליד זוכה אבל היכא דלפקריה באפי זי תלתא הוי הפקר ואע"ג דלא אחא ליד זוכה וכי קמתי דפסור מן המעשר דלפקריה באפי זי תלתא: ור' יהושע בן לוי אמר דבר תורה אפי' נחד הוי הפקר. דלע"ג דלא הגיע לרשות זוכה הוי הפקר לאלתר: ומה טעם אמרו כו' ושנים מעידין. דאי ליכא אלא תרי כי זכי חד מאן מעיד עליה דלהלכה הפקירו ולעולם לאלתר הוי הפקר והיינו כרבנן דרבי יהושע בן לוי סבירא ליה כרבנן:

הדרן עלך אין בין המודר

מתרועעו הילכן כי היכי דצמתנה לא נפיק מרשותיה עד דלתי
דהמפקיר את שדהו דבי האי הפקר מתוקמא וששום הכי קמי
דהמפקיר את כרמו מתוקמא דאפקריה בצפי תלתא וכל היכא דלתי
למתנה הלכך א"ע"א דצמתנה עד דלתי לרשות מקבל כל נפיק מרשו
דלמחר י' יומן לן המפקיר צפוי שלשה הוי הפקר. משום דלדעתה
קלא אדעתא דידהו בלחוד אפקריה ודמי למתנה. כן נראה לי פירי
הראשונים וזכרונם לברכה: והך סוגיא כולה למאי דסקנא דעמי
ור' יוחנן דלמחר הכי לעיל [מג]. הא איתותב וכיון שכן למסקנא דלעיל ל
אוקמתא דעולא דכולה רבנן היא ור' יוסי נמי היא דר' יוסי לא
דעד שלא זכה בה צין הוא צין אחר יכול לחזור בו משום דכיון דש
וכולה דפרישית לעיל: ולענין הלכה בפלוגמתייהו דר' יוחנן ור' יי
הוי הפקר ומה טעם אמרו בשלשה דר' יוחנן אחד זוכה ושנים
כלי כחב הרמב"ם ז"ל בפ"א

איתי ליד

וזה כי ידו כפלי ירי לאור כפלי מלחתי כיון כי הפסקת המערכים מורה דבר יוסי דמיון כמחשבו ויהי הפסק המערכים והשקט דלמתי להבי כרישם לעלמי נעלי ולקוחי כרבי יוסי ולקפחיהו כפלי מלחתי ורשע מלתי: המעלה

דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחזקדא כל המפקיר בבני שנים לא הפקיר. לענין זה שלל יוסל לאחור בן ומינה הפקיר את דלס קדם אהל וכהן בו אחר והוא דוחק לדעשה אחר את הפקיר שמועט שפסק כולל את הפקיר וכל לפורשו דלמפקירה כפלי מרש לאו לא הפקיר כלל לא היה נעלה אחר בו מן עממא דפרסי

כדי יוחנן לעיל טעמיה דרבי יוסי משום דהוי כרשות מפקיר דע דלמי לרשות וזה אלל סגר דר' יוסי אומר משום הפקיר כפלי שנים לא הפקיר כלל ומינה קדמי דרבי אבהו כפלי מרש דרבי יוסי כפלי עממא דפרסי ורבי יוחנן לעיל ואלל למינה דדיהו א' דרביה ורבי יוסע בן זו דלמח דרבי אבהו אפילו כפלי אחר את הפקיר דכרעה לאו כרענן לאחלמי לא כרשות הפקיר וה"ר אליעזר ממ"ץ פירש שמועט ו' אללל דכרע המפקיר שדור לא ג' ימים יכול לאחור בו וחיבי כמנעש מכאן ואילין לא יכל לאחור בו ויפטר מן המעשה ואחלמי כרשות דלמח' כמנעש דהוי הפקיר קדמי שזכר בו אחר וכל גורמי נעלה כרשות למינעו ביעט ב' היי לא גורמי כמנעמי לריות כמנעמי דלמחור לא המרד משום מנעמי דשן חורין

ומינה כמח' ג' סגרי כענן דחייבי לעשר אס חור בו משום שלל תפסקם הפקיר ויאמרו העולם שהוא אורל טבל ומינה נגיש דמריס לאחור את המעלה שיש שאליו דבר כלל אשדירי ואלל' ע' הפקיר גס הנדל יחסי דיעה ורביה למעש שמה לאחור לא מרדו מנכסי המדינ דכרע כסאן סדור עות ללל: דרבי אבהו בן רבי הוא בלית

וכהי בן אחר יבול אחר בו וחייב במעשה. דגורמי שאלל כמנעמי לחימי כמנעש דע שניל לל אחר כי היכי דגורמי כמנעש משום מנעמי דשן חורין ו' יוסי איהו אורל נדקט הפקיר לומר לרשותא קמיא ואפי' כמנעמי כי אלה שני גזר' דרבי יוסי דגורמי כמנעמי משום מנעמי דשן חורין: וממנה סגרי כענן וספס' ר' יוסי ומינה לל עולה טלה כענן א' היכי אהלמי דע וזה וס' כי לא גור כמנעמי משום מנעמי דשן חורין ומעש שפסק לומר

לא שמי יעש העולם לומר שאליו הפקיר ואל' פטורה לל' ממנעמי יאמרו שטעני אורל כלל כייחוייהו כמנעש דע שזכה בו אחר: רישא נבי' ר' יוסי. והיטי עממא דלל גזר לריות כרשותא וחייבוי כמנעש דע שזכה בו אחר כי היכי דגזר כמנעש דשן חורין שפסקה מרד אפמי למינה הפקיר ויכסי אוקמא אפמי שללס אלדורמיה

ופטור מן המעשה דר' שלל ג' נכסול שיעש לומר הפקיר חייב כמנעש ואלו מנעמי שיעור ית' למוש שלל שפסקה ורית הפקיר מנה שיש למוש לרית מנעמי דשן חורין: א' רבי' מיום ראשון נבי. הויה לאוקומיה אלדורמיה משום